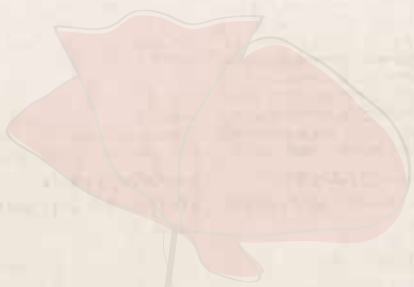

PROGRAMMA
HERDENKINGSACTIVITEITEN
EERSTE WERELDOORLOG
VAN HERDENKEN NAAR HERINNEREN

Beste lezer,

In 2018 is het 100 jaar geleden dat de Eerste Wereldoorlog eindigde. Het is ook 100 jaar geleden dat de **herdenking** van de Grote Oorlog op gang kwam. Enerzijds bestaan die herdenkingen uit diverse rituelen bij

ankerplaatsen als oorlogsmonumenten en oud-strijdersgraven: het leggen van kransen, het spelen van militaire muziek, het dragen van oud-strijdersvlaggen enzoverder. Anderzijds willen we naast deze meer algemene herdenkingen ook **oog hebben voor lokale, persoonlijke verhalen**. Zij maken de geschiedenis tastbaar, de monumenten leesbaar en zijn het meest geschikt om ons stil te laten staan bij vragen als: wat willen we na 100 jaar Grote Oorlog precies herdenken en herinneren? Welke boodschap geven we door aan volgende generaties? Hoe kunnen de herdenkingsmomenten ons laten reflecteren over vrede?

De lokaal gewortelde oorlogsverhalen werden in onze regio de afgelopen jaren onderzocht en beschreven in het project **Kempense Klapprozen** (www.kempenseklapprozen.be). Leerlingen uit het middelbaar onderwijs gingen met behulp van de Kempense heemkringen en lokale en nationale archieven op zoek naar de verhalen van de soldaten die vermeld staan op de gemeentelijke oorlogsmonumenten. Deze verhalen kunnen de diverse lokale herdenkingsinitiatieven voeden.

Dat is precies het idee achter het project **“Van herdenken naar herinneren: de kracht van lokale verhalen”**, dat ondersteund wordt in het kader van het Europees Jaar voor Cultureel Erfgoed 2018. k.ERF stimuleert een **nieuwe, vredesgezinde herdenkingscultuur** die dankbaar kan putten uit de rijke onderzoeksresultaten van het project Kempense Klapprozen en ander lokaal onderzoek.

1918 DEATH in the Registration District of Ghent & Alost									
No.	Christian Name	Residence	Sex	Age	Place of Birth	Place of Death	Particulars of Cause of Death	Date of Death	Signature of Registrar
1001	Guillaume Godefridus Godefridus Godefridus Godefridus Godefridus Godefridus Godefridus Godefridus Godefridus	Ginoma	Male	28	Belgium Ginoma	Ginoma	Scarlet fever Diphtheria Typhoid fever Pneumonia Septicæmia Erysipelas Scarlet fever Diphtheria Typhoid fever Pneumonia Septicæmia Erysipelas	1918	Guillaume Godefridus

‘VAN HERDENKEN NAAR HERINNEREN’ ONZE ACTIES:

- We zorgen ervoor dat de **oorlogsmonumenten** in onze regio zowel fysiek als inhoudelijk **leesbaar** zijn. Waar nodig worden oorlogsmonumenten en oud-strijdersgraven gereinigd en opgeknapt. De monumenten worden inhoudelijk leesbaar door een directe link (via QR-code) met de databank Kempense Klaprozen.
- Op initiatief van Herman Sterckx, de bezieler van **Kempense Klaprozen**, blijft Sint Maria Geel **inzetten op educatief historisch onderzoek** in het kader van WOI. Een geselecteerde leerlingengroep krijgt de kans om op zoek te gaan in de registratiekaarten van oorlogsvluchtelingen, zowel in het Rijksarchief te Brussel als in de National Archives in Londen.
- Diverse socio-culturele verenigingen gaan aan de slag met het lokale onderzoek en de lokale oorlogsverhalen en gebruiken deze als inspiratie voor een **nieuw herdenkings- of herinneringsinitiatief**. De resultaten hiervan vind je in deze programmabrochure!
- Na afloop van de herdenkingsmomenten maken we een **praktische inspiratiebrochure** voor een diverse, vredesgezinde, lokaal gewortelde herinneringstraditie. We bundelen goede voorbeelden, lokale verhalen en tips om verenigingen en besturen ook na 2018 de nodige inspiratie te geven om de bescherming van ons oorlogserfgoed te verzekeren en de herdenkingen maatschappelijk relevant te houden.

We wensen jullie een boeiende, beklijvende en betekenisvolle herdenking van de Grote Oorlog. Het gevarieerde aanbod in deze programmabrochure kan je daar zeker mee helpen!

Erfgoeddienst k.ERF

BALEN

VLUCHTELINGEN IN BALEN

WANDELTOCHT EN EXPOSITIE

ZA 17/11/2018 T.E.M. ZO 25/11/2018

Tijdens de laatste oorlogsjaren verbleven meer dan 1 000 West-Vlaamse vluchtelingen in Balen. Zij werden opgevangen bij gastgezinnen en drukten hun stempel op het dagelijks leven tijdens de Duitse bezetting. Ontdek het verhaal van de West-Vlaamse 'verdrevenen' met de expo of neem deel aan de erfgoedwandeling 'Vluchtelingenroute 1917-1918'.

- **Organisatie:** Erfgoed Balen, Balen Bevrijd, Gemeente Balen, VC De Kruierie, Heemkring Dadingisila, FARO
- **Locatie:** Oud Gemeentehuis, Vaartstraat 29, 2490 Balen
- **Open:** Op wekdagen tijdens de openingsuren van het Oud Gemeentehuis, weekend 10:00-17:00
- **Toegang:** Gratis, zonder reservatie
- **Info:** www.erfgoedbalen.be of www.balenbevrijd.com

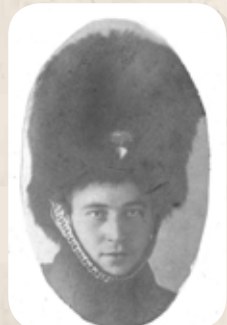
DESSEL DAG VAN DE VERGETEN VERHALEN

REVEIL

DO 01/11/2018 – 17:00-18:00

We laten de begraafplaats Zanddijk heropleven in een warme gloed van fanfaremuziek, koorzang en vergeten verhalen. We eren en gedenken dan ook de vele mensen die honderd jaar geleden het leven lieten tijdens Wereldoorlog I.

- **Organisatie:** Koninklijke Fanfare De Eendracht, Heemkundige Kring De Griffioen, La Muze, Femma, Reveil en Cultuurraad Dessel
- **Locatie:** Begraafplaats Zanddijk, Boshoeek (zonder nummer), 2480 Dessel
- **Toegang:** Gratis, zonder reservatie
- **Info:** info@eendrachtdessel.be

GEEL GREAT WAR REMEMBRANCE CONCERT

CONCERT

ZA 10/11/2018 & ZO 11/11/2018 – 19:00-22:00

Ter gelegenheid van 100 jaar Grote Oorlog brengt Centrumharmonie Geel samen met regionale muziekverenigingen een beklivende herdenkingsplechtigheid. Een samenspel van 85 orkestleden, 150 koorleden en 20 pipers; met muziek en woordpassages uit de periode. Als toeschouwer word je ondergedompeld in een historische evocatie, ondersteund door een licht- en geluidsspektakel. Vijf procent van de opbrengst gaat naar de Geelse NGO Cunina, ten voordele van haar waterproject Mbarara in Oeganda.

- **Organisatie:** Centrumharmonie, Geels Vocaal Ensemble, Conamus, Villa Cantando en Jeugdkoor Villanella en The Wallace Piperband
- **Locatie:** Sint-Dimpnakerk, Rijn 3, 2440 Geel
- **Prijzen:** € 25 basistarief, € 20 tweede rang, € 15 vrijetijdspas
- **Reserveren:** via 014 56 66 66
- **Info:** www.dewerft.be

LAAKDAL PANELGESPREK EINDE EERSTE WERELDOORLOG

ACADEMISCHE ZITTING

VR 26/10/2018 – 20:00-22:00

Deskundigen Karel Eyckmans, Jef Thys en François Van Gehuchten zijn in de Haebeeckhoeve te gast en bespreken belangrijke fenomenen en gebeurtenissen in het laatste oorlogsjaar 1918. Thema's zijn onder meer "Vlaanderse" vluchtelingen, de toegenomen bendemisdaad, de Spaanse Griep, ondergedoken buitenlandse soldaten en de vreugdevolle terugkeer van soldaten.

- **Organisatie:** Laakdalse Werkgroep voor Geschiedenis en Heemkunde
- **Locatie:** Schuur Surplace, Herseltseweg 11, 2431 Laakdal
- **Toegang:** Gratis, zonder reservatie

MEERHOUT HERINNERINGSMUUR ZITTAART

HULDIGING EN RESTAURATIE

ZO 30/09/18 – 14:00-18:00

Samen met 'Bamis', de feestdag van Sint-Bavo, wordt in de kerk van Zittaart de nieuwe herinneringsmuur plechtig voorgesteld. Deze muur huldigt de burgerslachtoffers uit de Eerste Wereldoorlog en vertelt het verhaal van de gesneuvelden Vincent Beyens en Isidoor Geukens. Deze soldaten hebben bijzondere heldenhuldezerken gekregen op het kerkhof van Zittaart. Daarnaast is er een interactief luik rond geboorte- en overlijdensrituelen.

- **Organisatie:** Kerkraad Sint-Bavo, Heemkundige Kring Meerhouts Patrimonium
- **Locatie:** Sint-Baafskerk Zittaart, Lindestraat 15, 2450 Meerhout
- **Toegang:** Gratis, zonder reservatie

MEERHOUT BOEKVOORSTELLING MERRET IN OORLOG

BOEKVOORSTELLING/ACADEMISCHE ZITTING
ZO 11/11/2018 – 10:00

Op Wapenstilstand wordt het boek *Merret in Oorlog!* voorgesteld in het gemeentehuis. Deze publicatie vertelt het verhaal van Meerhout en de Eerste Wereldoorlog in meer dan 300 pagina's. Het werk focust voornamelijk op het dagelijkse leven en in het bijzonder op de contacten tussen het front en het thuisfront. Veel nooit eerder gepubliceerde foto's en documenten in kleur illustreren het relaas. Dit naslagwerk is een aanrader voor iedereen met Meerhoutse roots.

- **Organisatie:** Heemkundige Kring Meerhouts Patrimonium
- **Locatie:** Gemeentehuis, Markt 1, 2450 Meerhout
- **Toegang:** Gratis, zonder reservatie
- **Info:** krista.wilms@skynet.be

Je kan het boek aan 25 euro in voorverkoop bestellen tot 14 oktober 2018 door storting op rekeningnummer BE63 0680 8853 0008 van heemkundige kring met vermelding 'Merret in Oorlog!' en het aantal exemplaren. Na 14 oktober kost het boek 30 euro.

MOL BELGIË BEVRIJD!

CONCERT EN VERTELLINGEN

ZA 10/11/2018 – 20:00

Een huldeconcert neemt je mee naar Mol tijdens het bevrijdingsjaar 1918. Hubert Damen vertelt een uniek verhaal gebaseerd op getuigenissen en gebeurtenissen uit de regio. Beleef de emoties van toen: het einde van de oorlog, de roes van bevrijding en feest. Ruim 100 zangers en een aangepast lichtprogramma begeleiden de re-enactors bij hun opvoering. Een totaalbeleving onder de regie van Jef Verheyden.

- **Organisatie:** Harmonieorkest Mol-Rauw, Het Mols Vocaal Collectief, L.E. Pipes & Drums, CC 't Getouw, Vereniging van Vaderlandse Groeperingen Mol, Herdenkingscomité Mol en Balen-Wezel, Dienst Erfgoed/Kamer voor Heemkunde Mol
- **Locatie:** Sint-Jozef-Werkmankerk Ginderbuiten, Brandstraat (zonder nummer), 2400 Mol
- **Prijs:** € 19
- **Info en reserveren:** www.getouw.be

MOL

CHER AMI

WANDELTHEATER EN EXPOSITIE

VR 9/11/2018 & ZA 10/11/2018

Cher Ami is een atypisch theaterstuk dat het publiek meeneemt langs verschillende locaties op de Rozenberg, met Mol tijdens de Eerste Wereldoorlog als setting. Hoewel fictie is het sterk geïnspireerd op historische figuren, gebeurtenissen en locaties. Geniet van een prachtig schouwspel waar onze leerlingen deel van uitmaken! Aansluitend is er een expositie en kan je met een drankje in de hand nazinderen.

Opgelet! Dit is een buiten- en binnenvoorstelling. Aangepast schoeisel en kledij naargelang het weer zijn belangrijk.

- **Organisatie:** Rozenberg S.O.,
Dienst Erfgoed/Kamer voor Heemkunde Mol
- **Locatie:** Rozenberg S.O., Rozenberg 2, 2400 Mol
- **Prijs:** € 10
- **Info en reserveren:** 014 31 33 43
of via info@rozenbergmol.be

RETIE

THE ARMED MAN, A MASS OF PEACE

CONCERT EN EXPOSITIE

ZA 10/11/2018 – 20:00-22:00

Geniet van een aangrijpend concert met meer dan 70 zangers en een professioneel orkest van 21 muzikanten. Vanuit de idee "Nooit meer oorlog" brengt 4-tune op muzikale wijze een verhaal van oorlog en vrede. Met 'The Armed Man', omkaderd met tekst en beeld, kom je niet alleen in aanraking met de lokale geschiedenis van de Grote Oorlog. Je beseft dat vrede een begeerd goed is van alle tijden.

- **Organisatie:** Koor 4-tune, Heemkring Zeven Neten, koor LAIDOS, orkest Ataneres
- **Locatie:** Sint-Martinuskerk, Markt (zonder nummer), 2470 Retie
- **Prijs:** basistarief: 19,00 €; kassa: 24,00 €; -18 jaar: 10,00 €
- **Info en reserveren:** 4tunekoor@gmail.com

Wie of wat is k.ERF?

k.ERF staat voor Kempens erfgoed. Als organisatie zetten wij ons in voor het erfgoed uit onze regio. Dat doen wij op verschillende manieren. Wij helpen bij het bewaren, in kaart brengen en bekend maken van ons Kempens erfgoed. Hiervoor werken wij samen met verschillende erfgoedzorgers uit zeven Kempische gemeentes - Balen, Dessel, Geel, Laakdal, Meerhout, Mol en Retie. Vrijwilligers en professionelen uit deze gemeentes zetten zich actief in om ons erfgoed zo goed mogelijk door te geven aan de volgende generaties.

SAMENWERKEN ROND CULTUREEL ERFGOED

Binnen de erfgoedcel k.ERF werken de zeven gemeentes samen rond cultureel erfgoed. Dat is het tastbare en verplaatsbare erfgoed (boeken in het archief, munten in het museum enzoverder) maar ook het minder tastbare erfgoed, vooral aanwezig in de hoofden van de mensen (recepten, volksliedjes, dialect en meer). Vragen omtrent collectiebeheer, hulp vereist bij het realiseren van een publicatie of activiteit? Dan kan je bij k.ERF terecht voor inhoudelijke, logistieke en zelfs financiële ondersteuning. Aansluitend ondersteunen we de communicatie en brengen we diverse verenigingen en instanties met elkaar in contact.

TROTS OP ONZE MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN

Vijf gemeentes binnen k.ERF hebben ook de krachten gebundeld rond onroerend erfgoed: Balen, Dessel, Meerhout, Mol en Retie. Binnen deze samenwerking, gekend als de intergemeentelijke onroerenderfgoeddienst k.ERF, werken wij rond niet-verplaatsbaar en tastbaar erfgoed: cultuurhistorische landschappen, bouwkundig en archeologisch erfgoed. IOED k.ERF heeft als taken ook dit erfgoed beter te ontsluiten en de zorg ervoor te vergroten. We nemen een adviserende en ondersteunende rol op door gemeentes en inwoners bij te staan met vragen rond: regelgeving verbouwaanvragen, mogelijkheden tot bescherming, inventarisatie, ruimtelijke ordening, enzoverder. Als laatste willen we sensibiliseren waar nodig en het maatschappelijk draagvlak voor het erfgoed vergroten.

k.ERF

De-Billemontstraat 117, 2440 Geel

014 56 66 88

www.erfgoedcelkerf.be

info@erfgoedcelkerf.be

Vlaanderen
is erfgoed

